

Çilleçi akym

Category: Kitapcy, Publisistika
написано kitapcy | 26 января, 2025
Çilleçi akym ÇİLLEÇİ AKYM

Şu ýazgyny ýazmagyň pikirini kân wagtdan bári edip gelýärdim. Döwlet Bahçeliniň we onuň yzyndan Erdoganyň «täze kürt çözüdi» temasyny birhili etdiler-de orta atanlaryndan soň ýazmaly boljakdygyny pikir etdim. Kämahal akymyň tersine kürek aýlamaly bolýar...

Adorno şeýle diýipdir: «Teoriýa dar dünýägaraýyşly bolmadyk her bir zadyň adyndan gürläp bilýär».

Başlaberjek onda:

Ömrümüz kapitalizmiň adamy we jemgyýeti ruhy taýdan çökerden, çüýreden tankydy bilen geçdi. Ýaşayşy bölek-büçek eden monopoliýaçy kapitalizm hakyndaky garaýyşlarymyzyň dogrulygy babatda şindizem şübham ýok. Emma şunuň üstünde durmalydygymyzy pikir edýärim.

Tankyt edýän zadymyzy iň bolmanda ýurdumyzda özgertmek babatda nämüçin üstünlük gazanyp bilmedik, güýjümüz ýeterlik bolmady? Öňe süren tezislerimiz, göreşimiz, hereketlerimiz halkda nämüçin mynasyp goldawyny tapmady?

Ýogsam bolmasa... Bu ýurt üçin şahsy bähbidini pikir etmän müňlerçer rewolýusioner jan berdi, türmede ýatdy, işsiz galdy. Ýurtdaky köpçülik bu ýaş çepçi idealistlere gaňrylybam seretmedi, elmydama diýdimzor syýasy häkimiýete boýun egdi. Elmydama jellady alkyslady, hemişe atlary aýry-aýry bolsa-da, şol bir saýlaw seçgilerini etdi! Nämüçin?

Dünýäni özgertmek babatda azmymyz, gaýratymyz, islegimiz bardygyna garamazdan, dünýäni dogry düşündirip bilme babatda şobir tagallany görkezmedikmi? Ýeke-täk bil baglaýan zadymyz bolan proletariatyň taryhy roly garaşylşy ýaly bolup çykmadymy?

Soraglar köp...

Hökman çagşar diýlen, jähennem hasaplanan kapitalizm ömrüni «tüýsüni» üýtgedip dowam etdi durdy.

Bu ýazýanlarymyň «täze kürt çözgüdine» näme dahyly bar?

Freýdçi psihoanalitiki çekişmäni-de etmeli:

* * *

Zuhd (zahyt), çilleçilik...

Köplenç magnawy sepgitlere ýetmek maksady bilen, dünýewi zowky-sapalardan daşda durmak bilen häsiýetlendirilen ýaşayş-durmuş terzi... Buddizm, induizm, hristianlyk, iudaizm, yslamyýet ýaly birnäçe dini we pelsepewi tradisiýada çille çekmek däbi bar...

A ideologiýalar näme? Narkotiki täsirlenme ýaly täsirini ýetirip bilýän çilleçi ideologiýa barmy? Ýa-da amallary zahyt bolan bolan syýasy hereketler?

Meselem, işçileri aşa bişen görmek, beýgeltmek, zähmeti fetişistleşdirmek çilleci ideologiýamy?

Zynjyrlaryndan sypyp bizi-de azatlyga çykarar diýlen proletariat tersine biziň özümizi zynjyrlara baglap goýaýdymy? Kapitalizmiň krizislerinden peýdalanyp, dünýäni «jennete» öwürüp bilmezligimizde munuň täsiri barmy?

Çyndanam... Dünýäni özgertme babatda azmymyz bardy-da, ony dogry düşündirme babatda tagallamyz ýokmudy?

Ideologiki hoşniýetsizligi, fanatikligi aňlatmak üçin ulanylan «syýasy dogruçyllyk» bizi boýun egdirdimi?

Uzatmaýyn:

Täzeden radikal pikir öwürmä, tankydy formula mätäçligimiz

bar.

Gürrüñsiz, teoriýadyr praktikanyň gymmatyny pese gaçyrmalyň, sapak alalyň. Elemente, jisim görnüşine getirilen, saýrylaşdyrylan adamy gazanma göreşimizi dowam etdireliň.

Indi çepçi-syýasy kürt hereketi barada aýdalyň...

Reallygyň bagjygyny açalyň:

* * *

PKK-niň elli ýyllyk agressiýa jeňbazçylykly prosesiniň gürrüñini edýäris. Gan akdyrmagyny, gan ýitgisini dowam etdirip geldi. Häzirem şeýle...

Her ganly teraktda öz-özüme şu soragy berdim: Bjzuň käbir çepçi akymlarymyz ýaly bularam kösençlikden, horlukdan keýp alýarmy? Ölümi mukaddesleşdirýän «Kürdüstan Işçiler partiýasy» – PKK ýa-da kürt syýasaty çilleçi akymmy?

Ölümi mazamlap ýaş juwanlary mazara itermekden ýadamadymy? Haýp dälmi, şindizem ýaşajyk oglanlaryň öz mazarlaryny özlerine gazdyrýar... Ýene näçe müň adamy gurban berjeklerkä? Aň-beýni ölümini başdan geçirýärler. Ýarag bilen üstünlik gazanyp bilmejekdiklerini kejeňeklik bilen göresleri gelenokmyka?

Bolup duran zatlaryň üýtgeşsiz we ömürlük däldigini nädip aňşyranoklar? Dünýädäki bulara meñzeş gaty köp syýasy akym legallaşmagy saýlap aldy. Aň-düşünje taýdan rehberlige (ýolgörkezijilige) mätäçlikleri bar.

Seretseñizläň gelip ýeten ýerlerine: ABŞ-nyň ätiýaçlyk harby güýjüne öwrüldi duruberdi! Olar imperializmiň Ýakyn Gündogar sakçylygyny etmekden gutulmasa bolmaýar. Ýaragy taşlap türk halky bilen birleşmekden başga ýeke-täk halas boluş ýollary bar: Çilleçi durmuşy dowam etdirip, ölüme gitmek...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 11.10.2024 ý. Publisistika